

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 180 Lei

Pe jumătate 90 Lei

In America pe an 2 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIREA POPORULUI“, Blaj, Jud. Târnava-mică

Director: ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 5 Lei. a doua și a treia oră 4 Lei.

Acelaș grai, acelaș suflet

Invățături și îndemnuri dela „Astra“ culturală

Neamul românesc vorbește aceeaș limbă, are acelaș grai, pe tot cuprinsul României-Mari de azi. A vorbit aceeaș limbă de când s'a pomenit, în toate ținuturile cari fac azi Țara noastră. Ba și peste granițele Țării de azi avem Români, frați ai noștri, cari vorbesc ca și noi. Așa sunt Români din Sârbia și din Bulgaria, Români dela răsărit de Nistru, din Ucraina.

Ori cum ne-am zice noi: ardeleni, maramureșeni, bănățeni, olteni, munteni, moldoveni, basarabeni, bucovineni, după ținuturile în cari locuim, ne înțelegem unii cu alții, când ne întâlnim, cu cea mai mare ușurință. De multe ori nici nu putem cunoaște, după grai, din care ținut este Românul cu care vorbim. Numai cu Români cari trăesc în Macedonia, și cu cei puțini, cari au mai rămas în Istria, lângă marea Adriatică, azi sub stăpânie italiană, ne înțelegem mai greu. Ei au fost rupți de trupina cea mare a namului românesc, în veacuri bătrâne, punându-se între ei și noi un brâu lat de popoare slave.

Această unitate a graiului românesc este aproape o minune, cum nu se găsește la multe alte popoare. Italianii dela miazăzi se înțeleg greu cu cei dela miazănoapte, tot asemenea și Francezii. La Nemți este acelaș lucru: locuitorii dintr'un ținut se înțeleg greu cu alții din alt ținut. Ungurii, deși un popor mic, se deosebesc și ei în grai dela regiune la alta, iar la noi în Ardeal, Sașii dela Bistrița se înțeleg greu de tot cu cei dela Sibiu și Brașov.

Noi Români, între Nistru și Tisa, Dunăre și Carpații dela miazănoapte, avem numai *unele cuvinte*, mai ales *unele numiri* de lucruri pe cari le cumpărăm *dela oraș*, cari se deosebesc după ținuturi. Nume de lucruri, cari privesc îmbrăcămintea, uneltele, sculele de cari ne folosim la munca noastră și pe cari le cumpărăm dela oraș. În Ardeal în unele ținuturi le numim cu vorbe ungurești ori nemțești, în Basarabia cu vorbe rusești, după cum am auzit dela negustorii cari ni le-au vândut.

De aici încolo, și pentru aceste lucruri cumpărate la oraș trebuie să în-

vățăm și să folosim *numele cele românești*, căci azi avem pentru toate și numiri românești.

Faptul că avem acelaș grai Români de pretutindenea, este de mare însemnatate pentru noi. *Mai întâi*, el ne dovedește că neamul nostru dela zămislirea lui *a trăit împreună*, pe aceeaș întindere de pământ unde îl aflăm azi, și că deși a ajuns prin vremuri sub deosebite stăpânii streine, strămoșii s'au întâlnit mereu, au trecut dintr'o țară românească în altă țară românească. Nici Carpații, nici mai târziu Prutul, nu au fost piedeci pe cari Români să nu le fi putut trece.

Ne-am născut de-odată ca popor. Nu sunt mai vechi români din Ardeal decât cei din Moldova, cei din Maramureș decât cei din Oltenia sau Dobrogea.

A doua oară: faptul că avem acelaș grai, aceeaș limbă, dovedește că avem dela o graniță la alta și *acelaș suflet, acelaș fel de gândire și judecată, acelaș fel de simțire*. Pentru că vorba vie, graiul, nu este de-

cât haina, *vestmântul, cu care ne îmbrăcăm gândul și simțirea lăuntrică*. Iar acestea două pornesc din suflet,

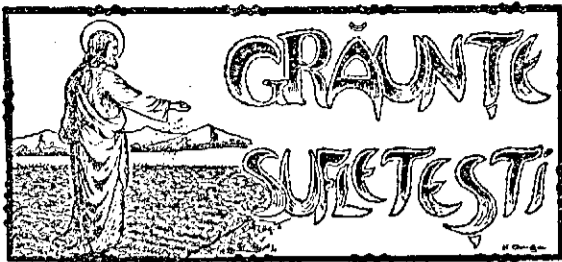
Aceleași puteri sufletești, aceleași gânduri și simțiri, au dat acelaș grai românesc. Iată o nouă pricină *pentru a nu ne crede unii mai buni decât alții*. Unii zic că Români cei mai buni sunt cei din Ardeal, alții cei din Moldova, alții îi cred mai deosebiți pe Munteni ori pe Olteni. Nu-i nici un temei de-a te mândri că ești dintr'un ținut sau altul al țării, ca și când ținutul te-ar face mai bun. Ne putem mândri numai cu cinstea, cu hărnicia, cu agoniseala pe care ni-le putem câștiga, ori în care ținut, pornind din aceleași însușiri sufletești, după nizuința, lupta, și jertfa fiecăruia. Dacă Români din unele ținuturi nu-s așa de harnici, de cruțători, de luminați, de drepți, ca alții din alte locuri, nu înseamnă că nu sunt acelaș neam de oameni, ci că au trăit între greutăți și nenorociri mai mari.

Ne vom asemăna și mai mult când împrejurările de viață din țara noastră vor fi aceleași în toate ținuturile ei, când vom fi pe-o formă de liminați, și pe o formă călăuziți. Atunci ne vom cinsti, ne vom iubi și ne vom ajuta din an în an tot mai mult.

I. Agârbiceanu

Săptămânile trecute au fost groaza bancherilor. S'a întâmplat adevărat un lucru mare la New-York în America. Toate hârtiile de valoare americane au început a scădea dintr'una așa, că unii bancheri au pierdut zeci de milioane. Cât ce s'a auzit despre aceasta în celelalte orașe mari ale lumii, s'au adunat bancherii la bursă (așa se numește locul de adunare al marilor bancheri, unde se adună spre a vorbi despre hârtiile de valoare) și au discutat foarte abătuti și înfricați, ce e de făcut, ce se va atinge de banii lor. Dar nu numai la bursă ci și în fața bursei s'au adunat, dupăcum arată icoana noastră, sute de oameni de afaceri, discutând cursurile hârtiilor de valoare. Casa cea cu coloanle cele multe și frumoase este bursa din Londra, în fața căreia stau adunați oamenii de afaceri. Interesant e că mulți dintre aceștia și-au chiar pus capet vieții, auzind despre marea scădere a averilor lor. Spre fericire scăderea aceasta a încetat acuma, ba nouă Europeanilor ne-a adus chiar ceva folos scăderea hârtiilor de valoare americane, depunându-și mulți Americani banii la băncile europene, și astfel ieștinindu-se banii la noi.

Apostolul sărbătorii

21 Noemvrie.

Intrarea în biserică a Preasfintei Doamnei noastre Născătoarei de Dumnezeu

Evrei, 9, 1-8.

1. Fraților, cortul cel dintâiu avea îndreptări de slujbă și sfânta lumească.
2. Pentru că cortul s'a făcut cel dintâiu, întru carele era sfeșnicul, și masa și punerea înainte a pânilor, carele se zice sfântă.
3. Iară după a doua catapeteasmă cortul ce se chema sfânta sfințelor,
4. având tămâierul de aur și sicriul legii coperit jur împrejur peste tot cu aur, ce cuprindea manna, și toiagul lui Aaron, ce înfrunzise, și tablele legii;
5. iară pe deasupra lui Heruvimii măririi, cari umbriau altarul; de cari nu este acum a grai cu deamănuntul.
6. Iară acestea fiind toemite așa, în cortul cel dintâiu pururea intrau preoții, când făceau slujbele;
7. iară într'al doilea odată în an singur arhiereul, nu fără de sânge, pe care-l aducea pentru sine și pentru neștiințele poporului.

* * *

În apostolul de astăzi ni se descrie cum era cortul mărturie.

După ce dăduse adevărat Dumnezeu lui Moisi cele două lespezi de piatră pe cari erau însemnate cele zece porunci, a poruncit poporului prin Moise, să-i facă un lăcaș sfânt, și El va locui în mijlocul lor. Moise a și poruncit Evreilor să-i aducă tot

felul de daruri ca din ele să poată face un lăcaș vrednic lui Dumnezeu. Poporul l-a ascultat și atâtea daruri i-a adus încât Moise s'a văzut nevoit să le poruncească pe urmă că e destul. S'a apucat deci de lucru și cu ajutorul maistrilor Veseleil și Eliav l-a și făcut. Iată cum era acest cort al mărturie.

Era alcătuit din lemn, ca să se poată desface și purta ușor. Avea două părți: cortul și curtea. Cortul se împărția tot în două părți. Partea mai mică era Sfânta Sfințelor. În această parte a așezat Moise sicriul legii, în care erau așezate cele două lespezi de piatră. Partea mai mare era Sfânta, unde se afla altarul tămâierii, masa punerii înainte și sfeșnicul cu șapte brațe. În curte sta altarul arderii de tot și baia de aramă, în care se spălau preoții.

Intrarea în Sfânta și Sfânta Sfințelor se închidea prin perdele.

Și acum să vedem descrierea sfântului Pavel:

1. Cortul cel dintâiu avea îndreptări de slujbă, adevărat rândueli, după cari avea să se săvârșească slujba dumnezească și prin cari Israelitul, întrucât le plinea, se îndrepta nu numai în ochii oamenilor ci și înaintea lui Dumnezeu, de cumva le săvârșia cu credința pusă în făgăduieța dumnezească despre Mesia.

Sfânta lumească, adevărat lăcaș gătit din materii stricăcioase și astfel vremelnic, care adevărat nu ține multă vreme, în care să se săvârșească îndreptările celea de slujbă.

2. «Pentru că cortul s'a făcut cel dintâiu», trebuie înțeles așa: «Pentru că cortul s'a făcut așa, că în partea lui cea dintâiu, adevărat în Sfânta, era sfeșnicul.

Sfeșnicul acesta avea șapte brațe făcute din aur curat. Lamele sfeșnicului ardeau ziua-noaptea. În fiecare seară se umpleau cu cel mai curat unt de lemn.

Masa era de doi coți de lungă, de un cot de lată și de un cot și jumătate de înaltă. Era făcută din lemn de salcâm și

poleită cu aur. Marginile mesei erau aurite, iară picioarele împreunate cu leaț. Pe leaț era o cunună de aur. Pe masă în fiecare Sâmbătă se puneau câte 12 pâini nedospite, pe două farfurii de aur, adevărat în fiecare câte 6 pâini. Deasupra fiecărei farfurii sta câte un vas de tămâie. Pâinile punerii înainte închipuiau jertfa statornică a celor 12 sămânții ale lui Israel.

3. Catapeteasmă, adevărat perdea. Această perdea era făcută din vison, împesștriat cu fire albastre mohorite și roșii aprinse, și presărat cu chipuri de heruvimi, cu palmieri și cu flori.

4. Tămâierul de aur se afla în mijloc, între masă și sfeșnic, lucrat din lemn de salcâm și aurit. Era în patru cornuri, lat și lung de un cot, iar înalt de doi coți. Deasupra avea o cunună de aur. Deasupra cununii, la cele patru colțuri, avea patru coarne de aur, iar de desupt de cunună patru verigi, ca să se poată purta dintr'un loc într'altul. Pe acest altar în fiecare dimineață și seară se aprindea tămâia cea mai prețioasă.

Sicriul legii era lung de doi coți și jumătate, iar lat și înalt de câte un cot și jumătate, și era făcut din lemn de salcâm și îmbrăcat cu aur curat pe dinlăuntru și pe dinafară. Împrejur era o cunună aurită. În cele patru colțuri avea patru inele de aur, prin cari se vârău două pârghii de salcâm îmbrăcate în aur. Aceste pârghii nu se scoteau nici odată din inele, ci când plecau Israelitenii, sicriul se puneau cu ajutorul lor pe umere și se purta. Coperișul sicriului legii a fost altarul milostiviilor. Acest altar era de doi coți și jumătate de lung și de un cot și jumătate de lat și era din aur curat. De două părți avea câte un heruvim de aur, cari acoperiau altarul cu aripile întinse, iar privirea lor era îndreptată către altar. În sicriu erau așezate cele două table de piatră pe cari le primise Moise dela Dumnezeu pe muntele Sinai, ulciorul cu manna și toiagul lui Aron.

Foia „UNIRII POPORULUI”

Calendarul sfinților

de GAVRIL TODICA

Biserica răsăriteană serbează în luna lui Noemvrie mai ales amintirea sfinților: Doftorii fără arginți Cosma și Damian (în 1 Nov.).

7. Cuviosul părintele nostru Lazar, care a sihăstrit în muntele Galeșului. Mare făcător de minuni.

8. Soborul marilor arhistrategi Mihail și Gavril.

12. Ioan Milostivul.

13. Ioan Gură de aur, stâlpul bisericii făclia adevărului, trompeta lui Hristos.

14. Apostolul Filip.

16. Apostolul și evangelistul Mateiu.

17. Părintele nostru Grigore făcătorul de minuni.

21. Intrarea în biserică a Maicii Domnului.

22. Martira Cecilia.

25. Martira Ecaterina.

30. Apostolul Andreiu, cel întâiu chemat.

Biserica romano-catolică serbează mai ales pe sfinții:

4. Carol Borromeul.

10. Andreiu Avellini.

11. Martin, episcop de Tours, patronul Franței.

12. Martin, papă și martir.

15. Gertruda.

17. Gregoriu, făcătorul de minuni.

21. Intrarea în biserică.

22. Martira Cecilia.

30. Martira Ecaterina.

Nu trebuie să scăpăm din vedere îndeosebi ziua întâiu și a doua alui Noemvrie.

În 1 e sărbătoarea tuturor sfinților. Seara se face mare iluminare în cimitirele catolice. Să arătăm pe scurt însămnătatea acestora.

1. Doftorii fără arginți Cosma și Damian se mai serbează și la 1 Iulie.

S'au născut în Arabia din părinți creștini, fiind crescuți în legea creștină. Au mers în Siria și aici au învățat medicina.

Ca medici, fiind chemați și la creștini și la păgâni, ei lucrau cu răvnă nu numai pentru tămăduirea trupei, ci mai ales pentru cea sufletească. Astfel au întors pe mulți păgâni la creștinătate, cu atât mai vărtos că pe mulți bolnavi îi vindeazu numai cu semnul sfintei cruce. Pentru ostenețele lor nu luau nici o plată. De aceea s'au numit „doftorii fără de arginți”.

Faptele aceste nu erau pe placul dregătorilor păgâni și mai ales preoții păgâni se vedeau amenințați a-și pierde turma. Deci ei s'au ridicat cu multe jalbe la guvernatorul Lizias contra sfinților Cosma și Damian, pentru legea lor cea „strămoșească” păgână.

Lizias i-a chemat la scaunul de judecată, luându-i la aspre întrebări. Cum sfinții noștri au rămas neînfricați și statornici în legea lui

Hristos, guvernatorul i-a osândit să fie chinuți cu toate muncile diavolești. Dar înzădar. Căci doftorii fără arginți au răbdat toate chinurile. Nu au zis nici măc.

Guvernatorul s'a încrunțat ca o fiară sălbatică și poruncii să fie legați sfinții noștri și aruncați în mare.

Dar în apa mării, îngerul Domnului a deslegat obezile grele și Sfinții martiri vindecați de toată ranele au eșit sănătoși la țărături.

Auzind despre aceasta Lizias iarăși a fost infuriat de diavolul și dăte poruncă aspră ca sfinții să fie aruncați în foc.

Nici focul nu le-a făcut nici o stricăciune. Nu i-a ars.

După aceea au fost legați pe cruci și a dat ordin ca să fie uciși cu săgețile.

Dar săgețile nu s'au prins de ei, ci cădeau jos, ca de pe trupuri de oțel.

S'au aruncat asupra lor pietre, dar aceste au sărit înapoi și au ucis pe mai mulți dintre ostașii păgâni.

Se mai scrie despre dânșii, adevărat din viața lor, că atunci când au fost prinși și au fost torturați ca să se lapede de credința creștină, un oarecare dregător i-a batjocorit cu vorbe foarte de ocară, atunci iată, că într'o clipă i-se sucește grumazul și i-se întoarce fața la spate. Poporul văzând această minune, mulți s'au întors la Isus iar dregătorul stete înmărmurit. Sfinții îl iertară pe dregător, care deslegându-se și vindecându-se s'a botezat cu toți căsenii săi.

Un om oarecare adormind pe câmp, i-s'a

Mana a fost hrana poporului lui Israel în pustie, când a plecat din Egipt spre pământul făgăduinței. Era asemenea colian-drului, rotundă și albă ca bruma. Când au văzut-o Israelitenii, au zis unul către altul: »Man hu?» (= Ce este aceasta?), că nu știau ce este, și astfel i-a rămas numele mană. Ea cădea pe pământ în fiecare dimineață, și nu era bună decât o singură zi, iar dacă o țineau pentru a doua zi, se umplea de viermi și se imputea. Vinerea aveau voie să adune în măsură îndoită, ca să aibă și pe Sâmbăta, când nu cădea mană. Sâmbăta mana nu se imputea, nici nu se umplea de viermi. Și a zis Moise către Aron: »Ia un ulcior de aur și-l umple cu mană și-l pune înaintea lui Dumnezeu; să-l păziți pentru neamurile viitoare». Despre această năstrapă sau ulcior de aur este vorba aici.

Iată ce ni-se povestește în Sfânta Scriptură despre toiagul lui Aron: Zis-a Domnul către Moise: »Ia câte un toiag dela cele 12 neamuri ale lui Israel și numele fiecărui neam scrie-l pe toiagul lui. Numele lui Aron scrie-l pe toiagul lui Levi. Toiegele să le pui în cortul mărturiei, în preajma sicriului. Și toiagul omului aceluia, pe care-l vom alege să fie preot, va odrăzli». Moise a făcut după cum i-a poruncit Domnul. A doua zi, intrând Moise și Aron în cortul mărturiei, au aflat că toiagul lui Aron a odrăzlit și a înflorit și a făcut migdale. Acest toiag se afla în cortul mărturiei.

5. Heruvimii mării = heruvimii cei străluciți, de aur.

6. În partea cea dintâiu, adevărat în Sfânta, preoții intrau zilnic, ca să aprinză, stingă, curețe și gătească sfeșnicul; în fiecare Sâmbătă, ca să schimbe pânile punerii înainte; zilnic, dimineața și seara, ca să săvârșească jertfa tămâierii; în sfârșit adeseori, ca să ungă coarnele altarului tămâierii cu sângele jertfelor.

7. Iară într'al doilea cort, adevărat în

partea a doua a cortului, adevărat în Sfânta Sfințelor, nu intra decât odată într'un an, adevărat în ziua împăcării, arhiereul. Sfânta Sfințelor închipuia scaunul cel ceresc al lui Dumnezeu, și de aceea nimănui nu i-se da voie ca să intre într'însa, numai singur arhiereului. Chiar și acestuia numai odată într'un an, cu scopul de a îmblăzi pe Dumnezeu cel mâniat prin păcatele săvârșite în cursul unui an de întreg poporul. Aceste păcate Sfânta Scriptură le numește în mai multe părți »neștiințe».

* * *

Din apostolul de astăzi putem vedea, cât de mult cinsteau Israelitenii cortul mărturiei, care era biserica lor. Poporul stătea afară în curte, unde se afla altarul pentru jertfele sângeroase, care era tot de lemn de sălcăm, dar acoperit numai cu aramă, și mai era și baia de aramă, în care se spălau preoții. În Sfânta nu puteau intra decât preoții, iar în Sfânta Sfințelor singur arhiereul, dar nici acela mai de multe ori, ci numai odată într'un an.

Și biserica noastră este împărțită la fel cu cortul mărturiei, având și ea trei părți: altarul, care corespunde la Sfânta Sfințelor; presbiteriul, adevărat locul preoților, și naia, adevărat partea menită poporului. Pe când însă în cortul mărturiei nu se aflau decât cele două lespezi de piatră, pe care a scris Dumnezeu cele zece porunci, precum și ulciorul cu mană și toiagul lui Aaron, — în altarele noastre se află însuși Dumnezeu, reprezentat prin persoana a doua dumnezească, adevărat prin Domnul nostru Isus Hristos.

Dacă vechii Israeliteni dădeau atâta cinste cortului mărturiei, care numai închipuia altarul nostru, cu cât mai mare cinste trebuie să dăm noi bisericii creștine, în care se află însuși Dumnezeu, ascuns sub forma pâinii și a vinului?

Vechii Israeliteni cu atâta frică și cutremur intrau și numai în curtea cea neacoperită a cortului mărturiei, pe când noi intrăm de multe ori fără de cea mai mică evlavie în chiar bisericile noastre. Ba uneori intrăm chiar și în altar, parcă am intra într'o casă pustie.

S'ar părea că noi creștinii, pentru cari și-a

vărsat Isus sângele său cel scump, suntem mult mai necredincioși și mai nepăsători decât Iudeii de astăzi.

Nu vi se pare deci, că sângele Domnului a curs zadarnic pentru noi? Nu înțelegem odată, că așa nu mai poate merge și că ori ne schimbăm ori apoi perim în păcatele noastre?

Iuliu Maior.

Binecuvântarea bisericii din Hârseni, jud. Făgăraș

Ziua de 20 Octombrie anul curent, a fost o zi de neuitată sărbătoare pentru credincioșii noștri din Hârseni, căci în aceasta zi s'a binecuvântat noua biserică, zidită în 1928.

Biserica noastră numără în această comună 50 familii de credincioși, toți plugari harnici, cari se numesc și azi »boeri» ori »grănițeri». Numirile acestea își trag originea încă din veacul al 18-lea. Erau vremuri grele și turburi pe atunci prin părțile ardelen. Turcii păgâni treceau Carpații și jefuiau în Ardeal tot ce puteau, iar domnii de pământ, nemeșii unguri, apăseau și ei cumplit pe valahul iobag. Împărăteasa Maria Terezia (1740—1780), ca să poată apăra mai bine granițele Ardealului contra năvălitorilor, a organizat dealungul granițelor așa numitele »regimente grănițerești». Și cine s'a înrolat în acele regimente? Românii din comunele marginase, cari au simțit că în vinele lor curge sânge de soldat, au părăsit cu toții jugul greu al iobăgiei nemeșilor unguri, și s'au făcut cătane împărătești, slujind cu pușca pe împăratul. Și slujba lor de soldați acești Români n'au făcut-o numai pe granițele Ardealului, ci au cutreerat cu oștile împărătești toată Europa, s'au luptat — cum auzeam din

În Decembrie 1565 muri Pius IV, fiind ales Pius V.

Trecând la Milano, ca arhiepiscop, Carol s'a apucat numai decât să curme nerândurile dintre preoți și retele din biserică. Prin lucrarea aceasta de îndreptare și curățire și-a găsit mulți dușmani, atât între nobili, cât și între preoți și călugări. Dar zelul său neostenit, cu simțul de dreptate și cu ajutorul lui Dumnezeu a învins toate piedecile.

Față de sineși era foarte aspru. Față de cei slabi și nepricetători era ca un tată iubitor. Cerceta pe bolnavii săraci în bordeiele lor, unde însoțitorii săi nu îndrăneau să calce din cauza duhoarei nesănătoase...

În 1576 iată că pocnește biciul lui Dumnezeu asupra Milanului, în formă de ciumă ucigătoare.

La primele semne ale molimii, prințul, guvernorul și dregătorii ialți o iau la sănătoasă, în țări străine. Arhiepiscopul rămâne în oraș, cu preoțimea. Înzădar îl îndemneau sfințicii săi să se refugieze și el cruțându-și viața pentru turma credincioasă. El din contra: începu a cerceta toate casele atinse de molimă și toate spitalele pline de bolnavi. Trecea printre cadavre (leșuri) putrezite, ducând sfințele taine celor ce se sbăteau în agonie.

Un rău se ortăcește cu altul. Pe lângă ciumă se mai ivi și foametea în casele celor săraci. Arhiepiscopul vedea nevoia cumplită și i-se frângea inima. Își împărți tot venitul la nevoiași. Își vându averea, își vându argintăria și podobeale din reședință, ca să poată

băgat un șerpe în gură în pânțele, începând a-l roade înăuntru. Mergând seara acasă, în durerile cele crâncene a strigat: Sfinților Cosma și Damian, ajutați-mă! Și iată șerpele a eșit pe gura lui. Căsenii voiau să-l omoare dar omul le-a zis: Dați-i pace să piară în tartar, că vor porunci lui sfinții mei patroni. Atunci șerpele se făcu nevăzut.

Astfel sfinții Cosma și Damian sunt patronii celor bolnavi.

Capetele lor au fost rătate cu sabia în anul 303, în Sicilia.)

Noembrie 4. Sfântul Carol Boromeu, cardinal și arhiepiscop de Milano (1538—1584.)

Tată-l său a fost contele Giberto Borromeo un creștin în toată puterea cuvântului iar măicușa Margareta de Medicis, o soră cu papa Pius IV (1560—5).

Carol s'a născut în castelul Arona la 2 Octombrie 1538. Avea un frate (Frederic) și o soră (Isabela) mai mari decât el.

Încă din frageda copilărie fu crescut în evlavie creștină. Plăcerea lui deosebită era să așeze mici altare și să facă pe preotul servind și cântând laude lui Dumnezeu. Parcă dădea semne de ce avea să fie mai târziu.

Când era de 8 ani a apucat pe calea călugăriei. Ca novit și călugăraș a învățat școala

latinească în Milano, apoi trecu la drept în Pavia și în 1559 când împlinea 21 ani, a luat doctoratul în drept. Părinții nu-i mai trăiau. Mamă-sa murise în 1548 iar tatăl său în 1548.

În Ianuar 1560 unchiul său despre mamă fu încoronat de papă, sub numele de Pius IV. Cunoscând de aproape calitățile (insușirile) alese ale nepotului său Carol, l-a luat numai decât lângă sine, făcându-l mâna dreaptă în cărmuirea bisericii. Papa l-a încredințat între altele și cu conducerea conciliului (sinodului) dela Trento (1549—1563). El a fost președintele desbaterilor și el le raporta Papei.

A lucrat cu deosebită râvnă pentru ducerea la îndeplinire a hotărârilor luate în sinod. Cea mai anevoioasă era reforma muzicii bisericești. Dar papa Pius IV, care era un pricepător în ale muzicii și renumitul muzician Palestrina au găsit deslegarea cea mai fericită.

Moartea neașteptată a fratelui său și a surorii sale, tocmai când acestia erau în culmea fericirii, l-a umplut de durere nemăsurată, dar în același timp i-a dăruit și lumina harului. »Această întâmplare — scrie el — mai mult decât orice, m'a făcut să simțesc desertăciunea noastră pe pământ și fericirea adevărată a mării cerești».

De atunci începu a-și restringe aspru tot ce avea pământesc în viață. Cu toată atragerea s'a pus spre desăvârșirea vieții sufletești. La începutul lui August 1563 s'a sfințit întru preoție.

În curând fu numit arhiepiscop de Milano.

1) Multe date le iau după *Viața Sfinților de Tit Bud*, fostul vicar al Marmăției. Gherla 1837. Carte de mare valoare, dar cam învechită ca ortografie. Ar merita să se tipărească din nou, cu oarecari schimbări și îndreptări.

oameni bătrâni — cu Franțuzu, cu Praisu și cu Talianu. Se duceau feciori tineri și veniau — dacă mai veniau, — bătrâni, pe cari nu-i cunoștea satu. — Pe acești Români viteji împărșteasa nu numai că i-a scutit de cumplitele sarcini iobăgești, ci i-a ridicat la rangul de „boeri“, cu diplome împărătești, din cari păstrăm și azi unele.

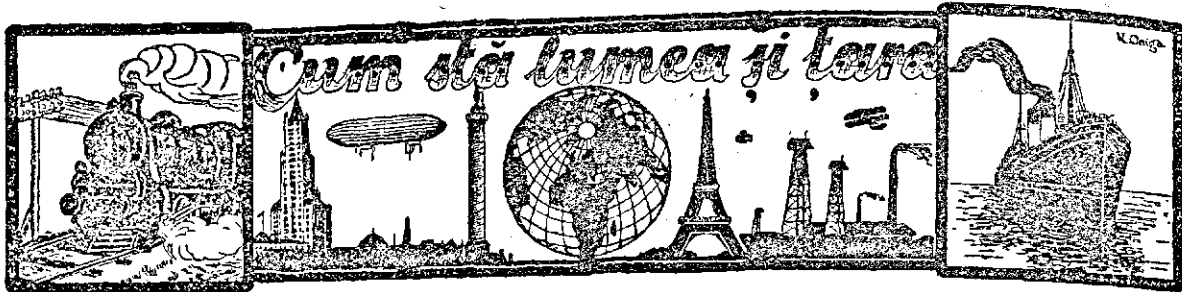
Ei bine, credincioșii noștri din Hârșeni sunt coboritori în linie dreaptă din acele familii grănițerești de pe vremuri. Locaș de închinare aveau o veche biserică de zid, a cărui fundament se slăbise în așa măsură, încât zidul se crepase în multe locuri și amenința cu prăbușirea. În situația aceasta grea, aceste puține și sărace familii, după o muncă grea de ani de zile, jertfind cât puteau și cu ajutorul multor oameni de inimă, au izbutit să-și clădească o nouă biserică, care a fost binecuvântată în 20 Octomvrie a. crt. de delegatul I. P. S. S. Părintelui Mitropolit dela Blaj, de P. Os. D. Moise Brumboiu, vicarul Făgărașului.

Când, în dimineața caldă și plină de lumină blândă a toamnei târzii, clopotele vesteau tuturor, că mult dorita zi de sărbătoare a sosit, toți credincioșii, și cu ei oameni mulți din satele vecine, au alergat în haine de sărbătoare să ia parte la slujba binecuvântării. Mulțumire și fericire se putea ceti pe fețele tuturor în cursul slujbei săvârșite de P. On. D. vicar, înconjurat de șase preoți din jur. Sfinția Sa, în predica ce a ținut, a lăudat hărnicia credincioșilor, cari au ridicat prin sudorile lor frumoasa biserică, care este întâia biserică unită zidită dela Uaire încoace în județul Făgăraș și prin pilde luminoase i-a îndemnat, să o iubească, să o cerceteze și să țină la ea ca la lucrul cel mai scump. Binecuvântarea lui Dumnezeu numai atunci se va coborî asupra noastră, când noi îl vom cerceta întotdeauna în biserică, în aceasta casă sfântă în care locuiește el în sf. Cuminecătură.

După slujba bisericească oaspeților ei s'a servit o masă bogată la casa preotului local.

... Și când seara își așternea în tăcere umbrele sale lungi pe pământ, se imprăștiară toți pe la vetrele lor, ducând cu sine amintirea unei zile neuitate.

I. R.

Ce mai e nou în politică

Un an de guvernare a d-lui Iuliu Maniu. — Schimbări în guvern, sau cum se va face remanierea. —

În ziua de 10 Noemvrie s'a împlinit un an de zile, de când în fruntea trebilor țării a fost ridicat guvernul d-lui Iuliu Maniu. Această împrejurare a fost sărbătorită cu multă căldură în toate județele. Pe lângă toate necazurile și greutatețile cu cari a avut de luptat acest guvern, mulțimile au rămas credincioase partidului național-țărănesc. Ce-i drept, dările au crescut sub guvernul d-lui Maniu și bucatele au fost foarte ieftine, însă, în schimb, au fost scumpe vitele și poporul și-a putut face necazurile sale cu destulă ușurință. De altă parte, sărăcimea a fost bucuroasă, că a ajuns la bucate ieftine și traiul în țara noastră este și astăzi mai ușor decât în oricare dintre țările Europei. Acesta este un adevăr ce nu se poate tăgădui de nimenia.

Așa fiind lucrurile, guvernul d-lui Maniu are de partea sa inima poporului, afară de cei nemulțumiți cu primăriile și cu slujbele pe cari le-au dorit și nu le-au căpătat. Dovadă serbările din ziua de 10 Noemvrie, cari au fost pretutindeni foarte inimoase.

În județul Târnava-Mică s'au făcut astfel de serbări în orașele *Dicioșân-*

mărtin, Dumbrăveni și Ierant, unde poporul a luat parte în mare număr la cuvântările parlamentarilor și a celorlalți fruntași. Aceleași vești le aduc gazetele și din alte părți ale țării.

*

În ziua de 15 Noemvri s'au deschis iarăși ședințele parlamentului. În legătură cu această deschidere, d. Iuliu Maniu, șeful guvernului, se pregătește de mult, să facă o însemnată schimbare între miniștri, învînd în mare măsură alcătuirea guvernului său. Prin această schimbare sau remaniere d. Maniu vrea să-și întărească mai bine ministerele, punând într'însele pe oamenii cari îi are mai pricepuți și mai potriviți.

După veștile primite dela București până pela mijlocul săptămânii, lista cea nouă a guvernului se va înfățișa în felul următor:

Domnii Maniu, Mihalache, Vaida și Cihoschi rămân unde au fost și până acuma, adică la aceleași ministere. Domnul *Virgil Madgearu* va fi minintru de finanțe, d. *Voicu Nișescu* ministru la instrucție și bisericii, d. *D. R. Ioanțescu*, ministru al muncii, d. *Ed. Mirto* la comunicații, d. *Ion Răducanu* la industrie.

ajuta pe cei lipsiți. Că la 70,000 se socotește numărul acelor, pe cari i-au ajutat și i-a smuls din gura morții.

Pentru curmarea molimei pustiitoare, arhiepiscopul dădu ordin să se facă rugăciuni publice și procesiuni în tot orașul. El însuș, desculț, cu sfânta cruce în mână, cu o frânghie pe după grumazi, în ceremonie de pocăință și de ispășire, se oferia ca jertfă strigând neîncetat: „Miluește-ne, Dumnezeule, miluește-ne!“

În sfârșit rugăciunile fură ascultate și după 6 luni ciuma a încetat. Nu s'a mai molipsit nime!

Arhiepiscopul a mai trăit cu pace și sănătate până în 4 Noemvrie 1584, când a adormit în Domnul.

În 1610, Papa Paul V l-a pus în șirul sfinților.

În 7 Nov. — Sfântul Părintele nostru *Lazar*, făcătorul de minuni. De naștere dintr'un sat aproape de Magnesia, în Azia Mică, a trăit între 960—1030. Părinții lui au fost creștini, cu numele Nichita și Irina. Când era să se nască, s'a umplut casa părinților săi de o lumină cerească încât au fugit din casă femeile, ce erau adunate acolo¹⁾, iar pruncul

¹⁾ Se pomenește, că și la nașterea sfântului Carol Baromeul, o lumină în formă de curcubeu, se arată și lumina împrejurimile castelului dela Arona. — Fapt e, că s. Carol a fost ca o lumină pentru biserică sa.

abia născut, a făcut semnul crucii cu mânuțele sale.

Când era de cinci ani, fu dat la școală și în scurt timp întrecu pe toți pruncii cu învățătura. Îi plăcea mai ales să citească sfânta Scriptură.

Ajungând juaișar, merse la Ierusalim, la locurile sfinte și a intrat în mănăstirea sfântului Sava, unde a petrecut câțiva ani în evlavie și rugăciuni. Egumenul mănăstirii l-a recomandat episcopului de Ierusalim, care l-a sfințit preot.

După câțiva timp voia să meargă la Roma. Ajungând la Efes, și făcându-și rugăciunile, i-s'a arătat în vis sfântul Ioan evangelistul și i-a spus să se retragă pe muntele Galiș de lângă Efes și să trăiască aici ca un sihastru.

S. Lazar a ascultat. S'a retras la munte și ca odinioară Simeon stâlpnicul și-a zidit și el un stâlp, pe care s'a așezat și a trăit ani îndelungați. Nu mânca decât de două-ori pe săptămână, dar și atunci numai legume și poame.

Pentru viața lui cea sfântă l-a învrednicit bunul Dumnezeu a face minuni. Dela Preacurata Fecioară Maria a dobândit darul, că pe stâlpul lui nici nu ploua, nici nu ninge. Acest dar l-a dobândit cu credința lui cea mare față de Născătoarea de Dumnezeu, căreia i-se închina și se ruga în toate zilele.

Ingrabă a ieșit vestea lui în toate părțile și de pretutindeni se adunau mulțime de oameni, ca să-i asculte învățăturile.

S. Lazar a văzut odată un stâlp luminos, care strălucia din beriu până la pământ. Mulțime de ingeri erau înșirați pe stâlpul acesta cântând: „Să învieze Dumnezeu și să se risipească vrășmașii lui!“ În locul acela a ridicat mai târziu împăratul Constantin Monomachul o biserică frumoasă, numită a Invierii.

Când i-s'a apropiat sfârșitul, el a spus lucrul acesta învățăceilor săi, cari cu lacrimi l-au rugat să nu-i lase orfani, ci să mai rămână cu dânșii. Deci sfântul s'a rugat către Preacurata Fecioară, să-i mijlocească dela Fiul încă 15 ani. Și de fapt, Lazar a mai trăit 15 ani, după cari sufletul lui s'a mutat la cele veșnice.

Învățăceii l-au plâns cu mare jale, dar mai mare le-a fost supărarea, că nu le-a lăsat nici o învățătură în scris. Cum se tânguiau dânșii așa, iată că sfântul se ridică din sicriu și scoțând din sin o epistolă, le-o întinde și se culcă iarăși...

Învățăceii rămân înmărmuriți. Apoi venindu-și în fire, înmormântează cu toată evlavie pe învățătorul lor aproape de stâlpul, unde a petrecut atâția ani.

La mormântul lui s'au făcut multe minuni. S'au vindecat bolnavi, s'au înviorat cei intristați.

De aceea ne spune troparul sfântului: Cu rugăciunile cele de prireghiare întru curgerile lacrimilor și-ai udat stâlpul și cu suspinurile cele din adânc ai făcut însutit roditoare ostenelele, și ai fost păstor, tuturor

Subsecretari de stat vor fi:

La interue, dd. Crihan și Angheliescu.

La sănătate, d. Iuliu Moldovan.

La domenii, d. Valer Moldovan dela Turda.

La președinția consiliului de miniștri, d. Lugojanu.

La școli, d. profesor Andrei dela Iași și la finanțe d. Gafencu.

Tot cu prilejul remanierii se vor numi și directorii ministeriali ai ținuturilor. Anume: dd. Ștefan C. Pop, pentru Ardeal, Sever Bocu, pentru Banat, V. Potârca pentru Oltenia, Ioan Cămarășescu pentru Muntenia, N. Costăchescu pentru Moldova, Sauciu Săveanu pentru Bucovina și Pan Halippa pentru Basarabia.

Precum vedem, deodată cu deschiderea parlamentului, în guvern se fac înorii foarte însemnate, dela cari d. Maniu nadăjduiește o mare schimbare spre bine.

Sfințirea Monumentului Eroilor în comuna Ohaba

În ziua de 8 Noembrie a. c. sărbătoarea sfinților Arhangheli Mihail și Gavril și ziua onomastică a M. S. Regelui, a avut loc sfințirea Monumentului Eroilor în frunțașă comuna Ohaba de pe Secaș.

A fost o preazfrumoasă și înălțătoare serbare, care a mișcat inimile numeroasei asistențe. A fost de față acolo tot poporul din comună, în frunte cu toți intelectualii din loc. și comunele învecinate.

S'a servit mai întâi un parastas pentru odihna celor 40 eroi, morți pe câmpul de luptă. Au oficiat preoții Eugen, Imbăruș din Ohaba, Ioan Pascu și Nicolae Ungurean din Biseni, Ionță Ciufudean din Broșteni și Miron Muntean din Colibi. După parastas a urmat sfințirea apei și stropirea Monumentului Eroilor, și a poporului de față.

După săvârșirea actului sfințirii pâr. Eugen Imbăruș a rostit o înduioșătoare pre-

dând iertare, cuvioase Părinte al nostru Lazăre; roagă-te lui Hristos Dumnezeu, să mântuiască sufletele noastre.

Și condacul:

Durerile și nevoițele tale, cele mai pe sus de fire, înțelepte, înșiși îngerii văzându-le s'au spăimântat, prin cari ai și câștigat cununa dela Dumnezeu; ci ca cea ce ai îndrăzneală către Domnul, mântuește-ne pe noi de toate primejdiile, ca să strigăm: Bucură-te Părinte, păstorul nostru.

Nov. 10. — S. Andreiu Avellini. După tinereță petrecută în curățenie Lancelot Avellini fu sfințit preot în Neapoli (Italia) și a ocupat postul de actuar la episcopie.

Într'o zi avu să apere pe un coleg preot. L-a apărat, dar în focul apărării se cam abstu dela adevăr și dreptate. Seara, înainte de culcare, deschise sfânta scriptură și din întâmplare nimeri tocmai versatul: „Gura, care mințește, omoară sufletul“. Cuvintele aceste l-au pătruns până în inimă. Nu putu dormi aproape toată noaptea. A doua zi s'a mulțumit de oficiu, trăind numai ca preot, și având grije să-și împlinescă numai rugăciunile și slujbele bisericesti. Pentru a-și dovedi iubirea față de sfânta cruce a luat numele de Andreiu și a pus următoarele două voturi (legăminte):

că va lucra împotriva voinței sale,

că ziinic va înainta spre desăvârșire.

Dar în calea împlinirii acestor voturi numai decât s'a ivit diavolul, care totdeauna

dică, talmăcind însemnătatea ridicării Monumentului pentru cinstirea amintirii fiilor acestei comune, cari și-au jertfit viața pentru întregirea Neamului. S'au văzut mulți părinți cu ochii scăldați în lacrimi.

A urmat apoi deschiderea programului serbarei de către notarul comunei dl Alexandru Frățici, care a arătat cum s'a înfăptuit idealul neamului românesc și cum astăzi s'a împlinit și visul de 10 ani al bravilor Ohăbeni, de a-și putea vedea ridicat acest modest Monument, cioplit dintr'o piatră simplă din hotarul comunei; apoi a salutat pe reprezentanții autorităților prezenți la serbare.

A răspuns pretorul plășii dl Dr Traian Denghel într'o scurtă și inimoasă cuvântare, laudând frumoasa faptă a Ohăbenilor și încredințând primăriei Monumentul spre păstrare și îngrijire.

Directorul școlii primare dl Ioan Rusan a explicat tinerelor vlăstare însemnătatea zilei, dând povețe, cum să cinstească pe Eroii și să le urmeze pilda.

Un drăguț program, susținut de elevii școlii primare sub conducerea dsoarei Inv. Anuța Popa, compus din declamări și bucăți de cor binereușite, a încheiat serbarea.

Dl notar a invitat oaspeții la o masă prietenească.

Correspondent.

Vine „Calendarul dela Blaj“

Ca în toți anii, tipărim și anul acesta „Calendarul dela Blaj“, care va fi, ca și până acuma, cel mai bun calendar pentru popor.

Cetitorii noștri să facă bine să mai aștepte cam o săptămână-două, și vor putea ceti cel mai bun, cel mai ieftin și cel mai frumos calendar popular.

Tipografia noastră are foarte mult de lucru și numai muncind din greu poate să dea și calendarul. În schimb acest calendar va fi foarte bogat și interesant.

pândește după oamenii cei buni, să-i surpe (după cei răi nu aleargă, că aleargă ei după dânsul). Asupra lui Andreiu se deslănțui o furtună de ispite mari și grele. Timp de 50 ani l-a măcinat o boală de piept, cu multe nădușeli, încât nici treptele nu le putea urca, fără dureri. Dar nu a murmurat. Nici nu umbla cu birji și trasuri. Ci totdeauna mergea pe jos la bolnavi și la săraci, unde era chemat. Într'o noapte întunecoasă ducea s. cuminecătura la un bolnav. Vântul i-a stins felinarul. Atunci iată, că o lumină cerească îi luminează calea și-i scutește de ploze, până la casa, unde avea să meargă.

A răposat în 10 Noembrie 1608, împlinind 89 de ani. Chiar și în ziua morții a mers la biserică, s'a apucat să servească sfânta liturgie. Dar a căzut jos mototol și după o svârcolire aspră s'a însceninat și zimbând și-a dat sufletul.

În Liturgierul catolic cetim următoarea rugăciune:

Dumnezeule, care în inima fericitului mărturisitor al tău Andreiu, prin votul aspru de a progresa zilnic în virtuți, i-ai dăruit minunate înălțări la tine: dă-ne și nouă, ca prin mijlocirea și vrednicile lui așa să ne facem părtași de harul lui, încât silindu-ne totdeauna spre cele desăvârșite, să ajungem fericiți la înălțimea mării tale. Prin Domnul nostru Isus Hristos. Amin.

Cititi „UNIREA POPORULUI“

Târgurile săptămânii

Luni 25 Noembrie: Huedin, j. Cluj; Ditrău, j. Ciuc; Fântânele, j. Mureș; Saschiz, j. Târnavă-Mare; Săcueni, j. Bihor.

Marți 26 Noembrie: Vințul de Jos, j. Alba-Iulia.

Miercuri 27 Noembrie: Plăeșii de Jos, j. Ciuc; Cătina, j. Cluj; Timișoara.

Joia 28 Noembrie: Vișăul de Sus, j. Maramureș; Săcărâmbu, j. Hunedoara; Zăbala, j. Treiscaune.

Vineri 29 Noembrie: Vlăhița, j. Odorhei; Șiria j. Arad.

Sâmbătă 30 Noembrie: Apatău; Mediaș, j. Târnavă-Mare; Sic, j. Sălaj; Zam, j. Hunedoara.

Duminică 1 Decembrie: Beclean, j. Sălaj.

Ziua numelui M. Sale Regelui Mihail. La sărbătoarea sfinților arhangheli Mihail și Gavril s'a sărbătorit în toată țara ziua numelui Majestății Sale Regelui Mihail I. La Blaj s'a slujit câte o sfântă liturgie la biserica parohială și la biserica părinților călugări asumpționiști.

Urșii atocă nu sat. Prefectura județului Prahova a fost anunțată că o haită de urși a intrat în seara de 8 Noembrie în comuna Cosminele, mușcând și omorând oameni și vite.

Un episcop catolic în Islanda. Islanda este o insulă mare aproape de polul nordic, unde ghița nu se topește niciodată. Pe la anul 1550 Islandezii au trecut la biserica protestantă, iar episcopului catolic John Arson i-au tăiat capul. Cu toate acestea religia catolică nu s'a stins de tot în Islanda, iar Papii au făcut tot ce le-a stat în putință, ca să trimită și acolo misionari, cari au întors la biserica cea adevărată zeci de mii de protestanți.

Zilele trecute Papa Piu XI. a trimis în Islanda un episcop, pentru că numărul catolicilor ajunsese mai mare de 300 mii. Noul episcop al Islandei este Preasfințitul Martin Meullenberg, care a fost introdus în scaun de însuși cardinalul Van Rossum, înconjurat de trei episcopi și șapte preoți.

Cu acel prilej s'a sfințit și noua catedrală, care este cea mai frumoasă zidire de pe întreagă insula. Papa a trimis cu acest prilej o cruce lucrată din lemn de cedru, iar creștinii catolici din întreaga lume s'au grăbit a trimite și ei tot felul de daruri. Credincioșii au ascultat în genunchi scrisoarea Papei, prin care le dă după 379 ani, primul episcop.

Prima iesuit român de rit oriental. În ziua tăierii capului sfântului Ioan Botezătorul a depus voturile de călugăr iesuit în capela mănăstirii iesuiților din Satul Mare, cel dintâiu preot român de rit oriental, pâr. Cornel Chira.

Noul iesuit român este fiul preotului nostru unit Teodor Chira din comuna Boș, posta Hunedoara, dieceza Lugojului. Sf. Sa a făcut școala normală la Blaj, a fost primit apoi în Seminarul dela Blaj, unde a absolvit Academia Teologică. După ce a fost hirotonit, înainte cu 2 ani, de către Preasfințitul Alexandru al Lugojului, de preot celibate (neînsurat), a intrat în ordul călugărilor iesuiți, cu gândul ca să se facă iesuit de rit oriental. Călugării iesuiți l-au trimis la Cracovia în Polonia, unde a ascultat filozofia, apoi a făcut noviciatul (ucenicia de călugăr) și aflându-l cel mai mari de vrednic, în 29 August a anului acestuia a depus vo-

turile verguriei, sărăciei de bună voie și a obedienței (supunerii fără murmur la toate poruncile celor mai mari).

Prin aceasta s'a făcut un început de mare însemnătate pentru biserica și neamul nostru. Iesuiții, cei mai de seamă călugări apuseni, se vor pune și ei în slujba bisericii române, și, împreună cu asumpționiștii (călugării francezi dela Blaj, Beiuș și Lugoj) și cu franciscanii din Moldova, bazilitanii (călugări vechi români) dela Bicsad și călugărițele noastre dela Blaj vor lucra pentru înflorirea bisericii noastre și renașterea neamului. Acești călugări și călugărițele vor fi soldații bisericii noastre, și, fiindcă la spatele lor este păstorul cel bun care sufletul său și-l pune pentru oile sale, vor birui abunăseama asupra tuturor dușmanilor ei.

Un munte aruncător de văpaie omooară 200 și răneste 500 de persoane. În statul Guatemala din America de mijloc este un munte aruncător de văpaie, cu numele Santa Maria, care săptămâna trecută a început a fumega din greu și a arunca la văpaie. Această văpaie, numită lavă, a isbucnit așa de repede, încât locuitorii satelor și orașelor din jur n'au avut vreme a se refugia, și astfel au fost cuprinși de lavă pe când lucrau pe câmp și dealungul drumurilor. Cei cari s'au închis în case au murit înăbușiți de gazele veninoase cari eșiau din lavă. S'au găsit zeci de cadavre unele peste altele. Cea mai mare parte din cadavre n'au putut fi recunoscute. Cei cari au încercat să se refugieze, urcându-se pe copaci, au murit înădușiți de gaze. Până acuma s'au aflat 200 de cadavre, iar răniți sunt la 500. Dar trebuie să fie și mai mulți morți, pentru că cadavrele celor arși de viu nu s'au putut descoperi. Pagubele se urcă la mai multe zeci de milioane dolari.

Binecuvântarea bisericii din Nușeni. Era în anul 1909, în al 23 an de preoție ai bătrânului nostru preot Ioan Boteanu, când Românii, Ungurii și Ovreii din satul nostru Nușeni (atunci Nușfalău) s'au aflat îndemnați să dăruiască părul din pădurea lor comună, zisă a foștilor iobagi, pentru ca să se zidească o biserică română unită în sat.

În anul 1913 s'a zidit o biserică frumoasă și s'a binecuvântat prin canonicul Petru Fabian din Gherla. Prin darul acestă biserică noastră s'a înnoit, pictat și înzestrat cu iconostas — dar acum din averea ei, câștigată de bătrânul nostru preot mai sus pomenit cu ajutorul prietinelui său Gavrilă Tripon — s'a binecuvântat în 10 Noemvrie, la care sărbătoare au luat parte foarte mulți credincioși.

† **Badea Tripon Gheorghe.** La Vultureni, lângă Ciuj, a fost omorât un țaran. Îi chema Tripon Gheorghe și avea șase copii. Dumineca trecută, când se întorceau dela oraș oamenii cari fuseseră de față la adunarea liberalilor, el le-a ținut calea și a strigat „trăiască Iuliu Maniu!” Câțiva dintre cei ce se întorceau dela adunare, s'au năpustit asupra lui și l-au bătut de așa, încât după două zile și-a dat sufletul.

Fie-i țărâna ușoară și în veci pomenirea lui!

Binecuvântarea bisericii călugărilor asumpționiști din Blaj. Joi seara, în preseara sărbătorii sfinților arhangeli Mihail și Gavril, a fost binecuvântată de către Preaonoratul Aurel C. Domșa, protopopul Blajului, noua biserică a călugărilor asumpționiști dela Blaj, așa că Vineri s'a slujit prima sfântă liturgie în această biserică.

Călugării asumpționiști sunt veniți de curând la Blaj. Ei sunt toți francezi, pe cari i-a

chiamat I. P. S. mitropolit Vasile ca să fie profesori de limba franceză la școlile din Blaj. Văzând ei, ce mare lipsă are biserica noastră de călugări, cu voia Preafericitului Părinte dela Roma, au trecut la ritul grecesc, așa că astăzi slujesc în limba românească.

Făcând ei vot că vor rămânea pururea săraci, plata pe care o capătă ea profesori au hotărât s'o folosească pentru ajutorarea băieților buni, cari vreau să se preoțească. De aceea au întemeiat în hula Blajului „Casa Domnului”, un fel de internat, în care cresc ei pe banii lor, în cinste deocamdată, 10 băieți buni cari învață la școlile din Blaj. Și-au făcut acolo și o capelă, în care umblau toți hulenii Blajului.

Dovedindu-se capela de neîncăpătoare, au hotărât că-și zidesc o biserică. Și biserica au și zidit-o, și încă foarte frumoasă, luminată cu lumină electrică și încălzită cu două cahale (cuptoare de lut ars) frumoase.

La binecuvântare au fost de față credincioși foarte mulți, cari au văzut, cu lacrimi în ochi, cum se desvoaltă „Casa Domnului” și cum părinții călugări asumpționiști le-au făcut rând și lor de o biserică mai apropiată.

Bunul Dumnezeu să le răsplătească părinților călugări asumpționiști pentru binefacerea de care i-au împărțășit pe hulenii Blajului, cari au și ei de acuma o biserică pe care o numesc ca a lor și în care își pot spune păsurile zilnice Dumnezeului Celui ascuns sub forma pâinii și a vinului.

Câte chibrituri se fabrică într'un an. De când profesorul svedian Pasch a descoperit și a fabricat cele dintâi chibrituri neputuroase, fabricarea chibriturilor o fac aproape numai svedienii. Chiar și fabricile românești le-au preluat înainte cu câteva luni svedienii, și anume marea firmă Lundström, care are un capital de 15 miliarde lei, vreo 300 fabrici de chibrituri și dă de lucru la 50 de mii de muncitori.

Aceste fabrici fabrică la an cam 10 miliarde cutii de chibrituri, și astfel la secundă cam 30 de mii de chibrituri, iar zilnic atâtea, încât fiecărui locuitor al lumii îi ajunge câte un chibrit.

Păstrarea untului

Multe femei se tânguiesc, că untul nu se păstrează multă vreme. Adeseori după câteva zile se răneste și se strică. Cauza stricării untului este locul unde se păstrează. Dacă cămară ori pivnița în care se păstrează untul este cât de cât călduroasă, untul se strică.

De aceea, untul pentru ca să rămână totdeauna proaspăt, trebuie să se păstreze într'o pivniță ori cămară friguroasă. În apă rece încă stă bine untul, trebuie însă schimbată apa în fiecare zi cel puțin odată.

Untul presat în vas încă stă bine. Trebuie însă să se pună deasupra apă, cel puțin de două degete.

Apărarea hamurilor în contra ruperii

Cei mai mulți gospodari țin hamurile în grajd. Aici, din cauza gazurilor multe ce se formează în gunoiu, hamurile se uscă, se întăresc și se rup. Pentru ca aceasta să nu se întâmple, unii ung hamurile cu oleiu și cu unsoare de pește. E foarte bine, dar nu ajută prea mult. Dacă însă în oleiu sau în unsoare punem și puțină glicerină — pe care o cumparam din farmacie —, pielea din hamuri nu se mai rupe și ține foarte mult. Afară de aceea și hamurile sunt totdeauna frumoase și îndojicioase.

Tipicul săptămânii XXVII după Rusalii

24 Noemvrie 1929, Dumineca XIII după înălțarea sfintei Cruci.

Sâmbătă seara, la Doamne strigat-am... 10 stihiri, 4 ale învierii v. 2, 3 ale sărbătorii (Intrarea în biserică) și 3 ale sfinților martiri. Mărire și acum dogmatica v. 2. *Intrat. Lumină lină... Prohimenul zilei... Stihovna-țivierii v. 2.* Mărire și acum a sărbătorii. *Acum siobozeste...* Troparul învierii v. 2 și al sărbătorii. Deslegare.

Duminecă dimineața, la Dumnezeu e Domnul... Troparul inv. v. 2 și al sărbătorii. Stihologiile învierii v. 2. *Troparele mari ale învierii v. 5.* Ipacoiu și antifoanele v. 2. *Toată suflarea...* Evanghelia învierii V. *Învierii lui Hristos... Ps. 50.* Mărire și acum v. 2 și celelalte la locul lor. Rugăciunea preotului. *Catavasțiile Nașterii...* Hristos se naște... După catavasia III sedealna sfinților martiri din Mineiu, condacul și icosul sărbătorii, după catavasia VI condacul și icosul învierii v. 2. *Luminătoarea învierii V.* și a sărbătorii. *La laude,* 4 stihiri ale învierii v. 2 și 4 stihiri ale sărbătorii. Mărire stihirea evangheliei învierii V. și acum »Preabinecuvântată ești... Doxologia cea mare.

La sf. Liturgie ale învierii v. 2. În loc de *Cuvină-să cu adevărat...* se cântă pripeala și irmosul sărbătorii.

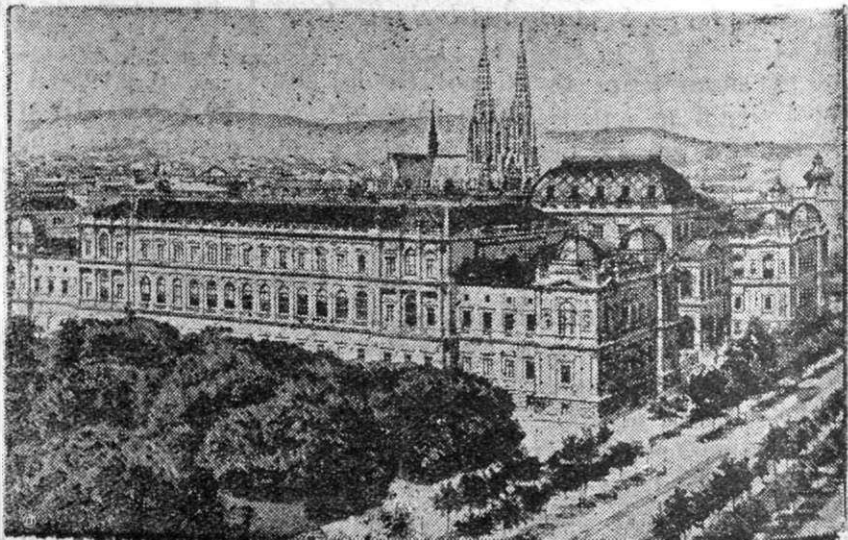
Duminecă seara (inserat mare), fiind întropirea (încheierea) sărbătorii Intrării în Biserică a Născătoarei de Dumnezeu, se face toată rânduiala după cum arată Mineiul la 25 Noemvrie (Octoiul nu se cântă).

Iubiți cetitori!

Nu uitați să trimiteți prețul abonamentului la foaie!

De câțiva vreme la universitatea din Viena, capitala Austriei, studenții dela acea școală se luptă unii cu alții ca orbii. Au două partide, creștinii deoparte, iar socialdemocrații cu jidani de alta. Partida din urmă este obraznică și în Viena ca pretutindenea. Dar acolo studenții creștini sunt mai vrednici ca altundeva. Chiar de aceea nu au suferit, ca studenții socialiști și jidani să-și bată joc de ei.

Când au văzut apoi că și profesorul Tandler s'a dat de partea studenților socialiști și jidani, au intrat în universitate, i-au scos afară pe socialiști și jidani dimpreună cu pe profesorul Tandler, și apoi s'a încins o bătaie în regulă între cele două partide, care s'a sfârșit cu înfrângerea socialiștilor și a jidanilor. Drept urmare au fost închise toate universitățile și academiile din Viena. — Chipul nostru înfățișează frumoasa zidire a universității din Viena.

A douasprezecea serisoare către plugari

Lumină, cât de multă lumină!

Incheiu șirul scrisorilor prin cari am ținut să stau de vorbă cu d-voastră, plugăria din țară — acuma, când trebuie să punem cu toții umărul pentru așezarea agriculturii pe rosturile ei, să scoatem din pământ toată bogăția pe care ne-o poate da și să tragem din această bogăție tot folosul pentru cine o muncește și pentru Țara noastră.

Firește că n'am putut atinge decât o parte din nevoile agriculturii — și n'am putut să le ating decât în trecut.

Ce am urmărit prin publicarea acestor scrisori în mai toate gazetele din țară și încă în câteva sute de mii de foi trimise în sate?

N'am urmărit să vă învăț eu numai decât meșteșugul plugăriei, pe care desigur, mulți îl cunoașteți mai bine. N'am să ascund, însă, că am chibzuit că multe din sfaturile mele vor prinde bine pentru mulți plugari, chiar de îndată, pentru îndreptarea multor slăbiciuni ale gospodăriei agricole. Căci așa e omul: un sfat bun îl poate prinde de ori unde, chiar trăgând cu urechea la un trecător; dar nu știu de ce și vine să cântărească cuvântul și după ce-l care-l spune. Acelaș sfat spus de pe un scaun mai înalt, lumea îl socotește ca un cuvânt scris pe coală timbrată și-i dă mai mare preț! Mi-am zis deci, să folosesc scaunul încredințat de țară, pentru a răspândi cât mai larg un sfat și un îndemn. Știm toți că agricultura nu se învață cu sfaturi și cu îndemnuri. Totuș, am marea mulțumire să vă vestesc că am primit știri din multe părți din țară, că sătenii cari mai înainte nu știau să prețuiască în toată puterea o sămânță bună față de una slabă — în urma îndemnelor din scrisoarea a II-a și a măsurilor practice pe carile-am luat, aleargă cu sete după sămânța curată și de soi bun. Iată deci un folos venit îndată. Tot așa cu îngrășămintele și cu altele; ceace probează că nu e așa de greu, pe cât se crede, să urnești din loc plugarul român!...

Dar gândul meu, în fundul lui, a fost să vă trezesc sufletul d-voastre de plugari, să pun în fierbere acest suflet, să-l sfredelesc cu întrebările mari cari frământă acuma sufletul agricultorilor din toată lumea; și astfel să căutăm și să găsim leacul împreună: Stat și agricultori.

Agricultura nu mai este azi un cântec care se cântă neschimbat din moși strămoși. Agricultura nu se mai face azi numai cu „oasele“ — adică numai cu munca trupului. Capul plugarului, mintea lui, produce azi mai mult decât brațul.

Această minte plugărească trebuie frământată în toată căpisterea țării — pentru a pune la trudă pe fiecare în parte și pentru a lega cugetare de cugetare și plugar de plugar ca roată de roată la o mașină; și astfel mașinăria agricolă a țării să meargă repede și bine.

Ați văzut câtă pagubă se adună pentru țară din nepriceperea unuia și altuia.

Azi în fața mașinelor cari scormonesc pământul în locul brațului; în fața cărașiei cu vaporul și cu aeroplanul, în locul carului cu boi; în fața vânzărilor și a cumpărărilor prin telefon la mii și mii de kilometri depărtări; în fața luptei pe care o duce fiecare țară să-și apere izvoarele ei de bogății — azi, zic, nu mai merge ca pe vremea veche, când era de ajuns să muncești vara cu oasele, să cadă la vreme ploaie — două —, și apoi să treci la odihnă liniștit, după sobă tot timpul iernei, ca ursul în bârlog până dă în primăvară. Așa trăia lumea altădată pretutindeni, așa trăia și la noi — și ne țineam și noi de cărd.

Astăzi însă cumpăna lumii s'a schimbat în folosul celor cari înjugă la plug întâiu mintea și apoi boii. Și trebuie să grăbim și noi ca să nu ne dea cumpăna lumii peste cap.

Agricultura este pentru întreaga țară românească marea întrebare. Iar la această întrebare, trebuie să cugete întreg norodul — și sate și orașe — dar mai ales d-voastră, plugarii înșivă.

„Credit, organizare, educație“ sunt: „Tatăl, Fiul și Sfântul Duh“ al agriculturii române.

Și dacă chestia Creditului atâră mai ales de Guverne, apoi chestia organizării și în deosebi a educației, atâră mai ales de „focul sfânt“ care poate zăcea în adâncul sufletului fiecăruia dintre d-voastre.

Incerc să suflu în acest foc, să spulber cenușa așezată de „rutină — tradiție — obicei — moștenire“ și să trimit plugarul la marea școală a nevoilor agriculturii.

Să învețe cât mai bine meseria agriculturii — așa cum o cer timpurile de azi — și să se străduiască la o cât mai bună organizare — pe urzeala cooperăției și sindicatelor agricole.

Pentru învățatul meseriei agricole am întocmit o Lege care dă puțința și agricultorului bătrân să învețe: „Legea pentru organizarea învățământului agricol și casnic de gradul I și al II-lea și de popularizare“.

După această lege școala nu e făcută numai pentru copii și numai ca să dea un certificat. Școala este o ucenicie care-ți pune — la orice vârstă — fereastră la suflet ca să poți înțelege și face o treabă mai repede, mai bine, mai cu spor.

Școala nu se face numai în bancă, numai pe carte și tablă. Școala se face și acasă, la vecin, pe drum, în câmpie, în călătorie. Deschizi ochii, destupi urechile, te silești să înțelegi, când nu înțelegi întrebă, întrebă în dreapta — întrebă în stânga, umbli și alergi după cel priceput, te rogi de el să te sfătuiască.

Legea rânduieste tot felul de astfel de școli practice pentru gospodari.

Agronomii cari au învățat carte și cari au făcut și practică, — cei cari au dat dovadă că n'au învățat degeaba, vor fi puși la îndemâna plugarilor să dea sfaturi și pilde. Camerele agricole, administrațiunile județene și regionale, învățătorii, preoșii, vor fi îndemnați să arate cu vorba și fapte, ce știu ei mai bine pentru îndreptarea agriculturii.

Astfel vor lua ființă pe la sate:

Școli de ucenici agricoli pentru băiețândri, cari între școală și armată se cuvine să învețe mai bine meșteșugul agriculturii după cum se potrivește pe acolo pe unde trăiesc.

Școli de iarnă unde vin câteva luni (iarna) oameni de toate vârstele să afle ce îmbunătățiri se pot face meșteșugului agricol și unde vor fi trimiși ca dascăli cei mai buni cunoscători ai agriculturii.

Vor fi astfel de școli și pentru femei, în timpul când au mai puțin de lucru la gospodărie.

Se vor ține apoi șiruri de lecții, pe rând, în sate — la școli sau pe câmp sau acasă la gospodăria unuia și altuia.

Se vor orânduie expoziții în cari să se arate ca la bălci — tot ce s'a făcut mai de seamă de agricultorii din partea locului (cereale, animale, păsări, fructe, brânzeturi și altele), și cele mai frumoase produse se vor premia.

Cete de gospodari vor fi plimbați în cele

mai înaintate părți ale țării, să vadă ce poate face în plugărie o minte mai luminată.

Se va ajuta răspândirea cinematografului, unde să vadă vieța vie a agriculturii înaintate; precum și radio, acea mașinuță care aude și grăește cuvintele la mii de kilometri, de vorbește unul la București și ascultă o țară întreagă, — (și nu costă decât câteva mii lei), cum am văzut la plugarii țărani din Cehoslovacia.

Impreună cu Ministerul Școlilor vom rândui lecții agricole pentru absolvenții școlilor primare — și cu Ministerul Armatei, lecții agricole pentru soldați.

Legeu cea nouă caută să pună la treabă tot ce avem pentru luminarea plugarilor.

Înțelegeți însă, că acest lucru nu aduce mare folos dacă-l veți socoti ca o satara-belea, ca o nouă corvadă.

Nu am destulă putere să vă îndemn să gândiți mereu la agricultură și să alergați fără osteneală după învățăminte.

Trag nădejde ca aceste scrisori să-și ajungă ținta: desmorțirea sufletului plugăresc și pornirea lui pe drumul cugetării și luminării agricole.

Această frământare a minții în jurul treburilor agricole, am urmărit-o și pentru populația orașelor (cititoare a gazetelor) care adeseori înțelege rău pe agricultor: „un țăran care a luat pământul pe degeaba, și acum ne speculează pe noi, cei dela orașe“. Cât de greșit a înțeles pe plugar, va vedea din citirea scrisorilor. Ca și plugarul așa și orașanul, va putea vedea că viața orașelor, vieța Țării însăș, sunt legate de aceste probleme ce privesc agricultura.

Iar corpul agronomilor și toți cei chemați să facă educația agricolă a țăranimii, sper că prin citirea scrisorilor, vor simți și un îndemn propriu sufletesc pe lângă cel oficial și vor găsi cadrul general în care au a urmări probleme de îndrumare agricolă.

Mulțumesc d-lor Directori de gazete cari au binevoit a publica cele 12 „Scrisori către plugari“.

Și mulțumesc tuturor celor ce se vor face răspânditorii îndemnelor ce ele cuprind.

I. MIHALACHE
Ministrul Agriculturii

Vasile Mircea în L. Am rugat oficiul postal, să nu mai întârzie cu predarea gazetei, care pleacă de aici cel mai târziu Joi seara. La caz că tot nu ai primi-o la vreme, rugăm avizează-ne, ca să putem face arătare la Direcțiunea generală a poștelor.

Ioan Hăneu, Indianapolis. America. Am primit 180 lei în abonamentul Dl Pavel Moga prin Păr. Iuliu Maior. Abonamentul achitat până la 1 April 1930.

Dr. Constantin Pavel. Am primit 180 lei abonamentul pe 1928. Mai restați abonamentul pe 1929.

Mateiu Vasile. Am primit suma de 180 lei pe 1929. Bani fiind trecuți din greșală la alt Mateiu Vasile.

Am primit câte 90 lei: Simion Cărean, Cosmuța Ioan, George Sălăgean, Boiciuc Ioan, Valeriu Jigău, Ioan Muntean, Lazar Caba, Soptorean Gregoriu, Vasile Pența, George Pența.

Câte 180 lei: Vlad Nicolae, Ioan Todoran, Remus Romanțian, Martin Petroman, Chira Teodor, Zosim Precup, Pavel Moga, Dobocan Ioan, Stan Alexandru, Ilie Stănescu, Dur Zosim, Septimiu Avram, Iustin Pop, Irimie Breban, Zaiț George, Direcț. Liceului de băieți, Beiuș, Podina George, Teofil Hossu, Vasile Berinde, Victor Tămaș, Simion Rusu, Tit Pop, Economul Cluj, Ioan Băcilă, Țineghe Petru, Ioan Modor, Protopop Emil Sas, Pavel Cireșan, Ursulescu Ștefan.

Alte sume am mai primit: Librăria Szabo 94 lei; Suci George 50; Ioan Măxer 1440; Augustin Nemeș 170;

